

Paragraaf 7.7.3

Het ABCD-model van Neuner

Voorbeeld van voorbereidende oefeningen volgens het ABCD-model van Neuner

Het ABCD-model is opgebouwd van receptief, via reproductief naar productief, en van gestuurd naar vrij. Met de oefeningenreeks in dit voorbeeld worden cursisten stap voor stap voorbereid op het beschrijven van een figuur (tabel of grafiek), een schrijftaak die we op de hogere ERK-niveaus terugvinden.

A-oefeningen: receptieve oefeningen

In deze fase leggen we de cursisten teksten voor die identiek zijn aan de te schrijven tekst, in dit geval korte teksten waarin tabellen of grafieken worden beschreven. Na een klassikale bespreking volgt de opdracht: streep nu zelf woorden en zinnen aan die volgens jou in dit soort teksten voorkomen. Na afloop krijgen de cursisten de 'sleutel' en bespreken ze met elkaar de resultaten.

Kader 1 Voorbeeld van een receptieve oefening + sleutel

Streep woorden aan die vaak voorkomen in teksten bij grafieken en tabellen. Vergelijk met de sleutel.

In de eerste helft van 2020 kocht 71 procent van de Nederlanders van 12 jaar of ouder iets online. Dit is 11 procent meer ten opzichte van een jaar eerder. Kleding, maaltijden, films en series via streamingdienst of downloads zijn de meest bestelde goederen of diensten. Dit blijkt uit de nieuwste cijfers van het onderzoek 'ICT-gebruik van huishoudens en personen 2020 van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek)'.

In de eerste helft van 2020 kocht 71 procent van de Nederlanders van 12 jaar of ouder iets online. Dit is 11 procent meer ten opzichte van een jaar eerder. Kleding, maaltijden, films en series via streamingdienst of downloads zijn de meest bestelde goederen of diensten. Dit blijkt uit de nieuwste cijfers van het onderzoek 'ICT-gebruik van huishoudens en personen 2020 van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek)'.

B-oefeningen: woorden en structuren inprenten

In fase B wordt geoefend met nieuwe woorden en structuren. Het doel is dat cursisten zich een repertoire aan woorden en woordcombinaties eigen maken ter voorbereiding op het schrijven van de tekst. De oefeningen zijn sterk gestuurd. We gebruiken hiervoor een reeks figuren (tabellen en diagrammen) met korte beschrijvende teksten. De cursisten vullen de ontbrekende woorden in die boven de oefening staan.

Kader 2 Voorbeeld van een 'inprent-oefening'

Lees het tekstje en vul de ontbrekende woorden in.

onderzochte – procent – ten opzichte van – het vaakst – periode – ongeveer

Wat kochten Nederlanders online?

In de _____ 2015–2020 kochten Nederlanders van 12 jaar of ouder _____ kleding, sportkleding, schoenen of accessoires zoals tassen en sieraden. 35 _____ bestelde maaltijden bij een restaurant, fastfoodketen of cateraar. _____ 20 procent kocht meubels, woonaccessoires en tuinartikelen, sportartikelen, computers, tablets, mobiele telefoon, cosmetica en gedrukte boeken.

Van de _____ personen heeft 20 procent één of meer van de goederen via internet gekocht van een particulier persoon, bijvoorbeeld via Marktplaats. Dat is 5 procent meer _____ de voorafgaande jaren.

C-oefeningen: gestuurde productie

In deze fase gaan de cursisten zelf enkele zinnen schrijven bij een aantal figuren. Ze kunnen hierbij samenwerken en er zijn sleutels voorhanden, zodat de cursisten kunnen controleren of de beschrijvingen juist zijn.

Kader 3 Voorbeeld van een C-oefening

Bekijk de tabel. Beschrijf in twee zinnen de opvallendste punten.

Internetaankopen periode 2015-2020

Jaartal	Percentage (% personen van 12 jaar of ouder)
2015	54,0
2016	57,2
2017	62,0
2018	63,8
2019	64,0
2020	71,2

© CBS

D-oefeningen: vrije productie

Ten slotte zijn de cursisten toe aan het schrijven van de gehele tekst: het beschrijven van enkele figuren in korte beschrijvende teksten. Natuurlijk kunnen ze nog steeds teruggrijpen op de voorbeeldteksten, maar in principe zouden ze nu in staat moeten zijn een redelijke tekst te produceren.

Volgens dit stramien van het ABCD-model bereid je cursisten voor op schrijftaken door te trainen met het specifieke taalgebruik dat voor de taak nodig is. Dat kunnen vocabulaire- of grammaticaoefeningen zijn, maar ook oefeningen die focussen op stijl, tekstconventies en structuur.

Extra opdracht bij het ABCD-model

Hieronder vind je een aantal schrijftaken. Kies er één uit en bedenk welk vocabulaire en/of welke grammaticale constructies er nodig zijn om de schrijftaak uit te voeren. Maak vervolgens een reeks voorbereidende oefeningen volgens het ABCD-model van Neuner. Het is aan te raden de tekst eerst zelf te schrijven om te ontdekken welk vocabulaire en welke grammaticale constructies je nodig hebt om een duidelijke tekst te schrijven.

We laten eerst zien wat het zelf schrijven van een tekst bij een schrijftaak kan opleveren.

De schrijftaak luidt:

Schrijf een brief aan je vriendin Isabelle, die al een tijdje veel hoofdpijn heeft. Ze heeft je geschreven dat ze veel avonden moet doorwerken. Ze heeft dus geen tijd voor sport. Ze slaapt slecht.

Wanneer we zelf een antwoordtekstje schrijven (voorbeeldtekst hieronder), zien we dat de cursist gebaat is bij hoofd- en bijzincombinaties met de conjunctie 'dat'. Maar vooral zien we dat voor het geven van adviezen de imperatief belangrijk is evenals het gebruik van modale hulpwerkwoorden (moeten) + infinitief. Wanneer we deze schrijftaak willen voorbereiden, moeten we dus denken aan een reeks ABCD-oefeningen waarmee het geven van adviezen met gebruik van imperatief en modaal hulpwerkwoord + infinitief stap voor stap getraind wordt.

Beste Isabelle,

Wat vervelend dat je zoveel hoofdpijn hebt. Dat is echt niet normaal.

Ik denk dat je te druk bent.

Je moet op tijd slapen. Dat helpt.

Kijk niet zoveel TV. En je moet niet elke dag uitgaan met je vrienden.

Ik hoop dat het helpt.

Liefs,

Doe hetzelfde met de volgende schrijftaken. Analyseer een taak en onderzoek welke voorbereiding er nodig is. Stel dan een serie oefeningen op volgens het ABCD-model. Doe dit in ieder geval voor een reeks grammaticaoefeningen en voor een reeks vocabulaireoefeningen.

Schrijftaak 1 (niveau A1-A2)

Je komt thuis en je ziet dat iemand in je huis is geweest en spullen van jou heeft meegenomen. Er is ingebroken! Je doet aangifte bij de politie. Je moet op het aangifteformulier de situatie beschrijven. Je moet de volgende informatie geven:

- ▶ Welke dag was het?
- ▶ Hoe laat was het?
- ▶ Wat was de situatie?
- ▶ Wat zag je?
- ▶ Wat mis je?

Schrijf een korte tekst.

Schrijftaak 2 (niveau B1)

In Nederland kennen we het spreekwoord 'beter een goede buur dan een verre vriend'. Schrijf een verhaal van 150-200 woorden. Geef in ieder geval antwoord op de volgende vragen en lever de tekst in bij de docent:

- ▶ Ben je het eens met het spreekwoord? Waarom (niet)?
- ▶ Hoe belangrijk is vriendschap voor jou?
- ▶ Hoe is jouw contact met je burens en wat vind je ervan?

Schrijftaak 3 (niveau A2-B1)

Openbaar vervoer

Geef je mening over het openbaar vervoer. Schrijf een tekst van ongeveer 100 woorden.

Je kunt daarbij deze vragen beantwoorden:

- ▶ Rijden de bussen en treinen vaak?
- ▶ Is er vaak vertraging?
- ▶ Kun je meestal zitten of moet je staan?
- ▶ Is het duur of goedkoop?

Schrijftaak 4 (niveau A2-B1)

Schrijf een tekst van ongeveer 200 woorden over een vakantiereis die je hebt gemaakt. Je bent op vakantie geweest en je wilt je vrienden en familie graag laten weten hoe het was. Je hebt geen tijd om iedereen te bellen en daarom schrijf je een stukje op Facebook. Zo kan iedereen het direct lezen en ze kunnen dan ook de mooie foto's bekijken die je hebt gemaakt.

- ▶ Vertel waar je bent geweest.
- ▶ Vertel wat je hebt gedaan.
- ▶ Vertel of je deze vakantie leuk vond.
- ▶ Vertel waarom je het wel of niet leuk vond.

Schrijftaak 5 (niveau B1)

Schrijf een brief.

Bij jou in de straat staat een mooi kerkgebouw. Het wordt niet meer gebruikt als kerk. Er komt nu een centrum voor jongeren met discotheek. Jij en andere buurtbewoners zijn bang voor overlast. Daarover hebben jullie een buurtvergadering gehouden. Jullie willen een andere bestemming voor het kerkgebouw.

Schrijf namens de buurtbewoners een brief aan de gemeente. In de brief schrijf je:

- ▶ Dat jullie het niet eens zijn met het plan;
- ▶ Waarom jullie het niet eens zijn met het plan (beschrijf daarbij het soort overlast dat jullie verwachten);
- ▶ Welke bestemming jullie willen voor het gebouw.